

نامزد اصلح

دفتر مطالعات و پژوهش‌های
مرکز رسیدگی به امور مساجد

آموزگار، محمد.

نامزد اصلح / مؤلف محمد آموزگار؛ [برای] دفتر مطالعات و پژوهش‌های
مرکز رسیدگی به امور مساجد. - قم؛ تهران: مؤسسه فرهنگی ثقلین، ۱۳۸۸.
۶۷ ص. - (انتشارات ثقلین؛ ۵۹)

ISBN ۹۶۴ - ۹۹۶۰ - ۲۵ - ۲

کتابنامه: ص ۶۷؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. ایران - انتخابات. ۲. جنگ روانی. الف. دفتر مطالعات و پژوهش‌های
مرکز رسیدگی به امور مساجد. ب. عنوان.

۳۲۴ / ۹۵۵۰۸۴۴ JQ۱۷۸۹ / آ۵۱۸

نامزد اصلح

ناشر: انتشارات ثقلین

مؤلف: محمد آموزگار (دفتر مطالعات و پژوهش‌های

مرکز رسیدگی به امور مساجد)

صفحه‌بندی و ناظر چاپ: عباس رحیمی

لیتوگرافی و چاپ: چاپ نینوا - قم

قطع و تعداد صفحه: پالتویی - ۶۷ صفحه

چاپ و تیراژ: چاپ اول - ۵۰۰۰ نسخه

تاریخ: اردیبهشت ۱۳۸۸

نشانی:

انتشارات ثقلین: قم - خیابان انقلاب - چهارراه سجادیه - کوچه شماره ۳۳

پلاک ۱۳ - تلفن ۷۷۳۴۴۶۷ - دورنویس ۷۷۳۲۸۶۴

مؤسسه فرهنگی ثقلین: تهران - تهرانپارس - بین فلکه دوم و سوم

خیابان ۱۸۲ غربی - پلاک ۶ - تلفن ۷۷۷۰۲۳۱۲ - دورنویس ۷۷۸۸۱۴۵۲

شماره شابک ۹۶۴ - ۹۹۶۰ - ۲۵ - ۲

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۷
مقدمه	۱۱
فصل اول: تاریخچه جنگ روانی	۱۳
تبلیغات	۱۷
روانشناسی تبلیغات	۱۸
تاکتیک‌های تبلیغاتی	۱۹
مراحل پیروزی تبلیغاتی	۲۱
شیوه‌های جنگ روانی	۲۲
اثرات جنگ روانی	۲۸
وحشت	۲۸
سر دردهای تنش	۲۹
واکنش‌های انجماد	۲۹
تکان‌های شدید و لرز	۲۹
افزایش فعالیت‌های اتونومیک	۳۰
وقفه‌ی تنفسی	۳۰
ضعف عصبی و عروقی	۳۰
احساس ذهنی ترس	۳۰
حالت اضطراب	۳۱
اهداف جنگ روانی	۳۱
فصل دوم: نامزد اصلح کیست؟	۳۵
وظیفه مردم در انتخابات	۴۰
انگیزه افراد برای شرکت در انتخابات	۴۱
انتخاب اصلح	۴۲

خصوصیات اصلاح به طور عام ... ۴۲

خصوصیات اصلاح به طور خاص ... ۴۳

اصلاح از دیدگاه قرآن و روایات ائمه: ... ۴۳

اصلاح از دیدگاه امام خمینی قدس سره: ... ۵۷

اصلاح از دیدگاه مقام معظم رهبری: ... ۶۰

انتخاب اصلاح در فضای سالم تبلیغاتی ... ۶۴

منابع ... ۶۷

پیش گفتار

انقلاب اسلامی ایران روایتی دو سویه از مشروعیت و مقبولیت را در گردونه نظام سیاسی تعریف می‌نماید که مشروعیت خاستگاهی الهی دارد و مقبولیت خاستگاهی عرفی و مردمی. در هم تنیدگی مشروعیت و مقبولیت و شیوه چینش طولی آن دو، نظام معنایی سیاسی پیچیده و مترقی را فراهم آورده است که در رأس آن ولایت فقیه قرار دارد که منشوری از دانایی و دین‌داری می‌باشد مردم نیز صاحبان اصلی این نظام هستند که معرکه بازار سیاست را و نهاده و با استمداد از دین آسمانی اسلام، گامی بلند برای ترسیم چرخه «انسان کامل» و «مدینه فاضله» برداشته‌اند نظامی که در آن مناسبات قدرت و سیاست بازی تو در تویی قدرت پرستان نیست بلکه به واقع خدمتی الهی تعبیر می‌شود تا رقابتی برای خدمت به خلق حاصل گردد که رضایت خلق منجر به رضایت خالق می‌شود.

در چنین نظامی اهداف بس مقدس و بلندند و راه‌های رسیدن به اهداف نیز به همین سیاق مشروعیتی انسانی می‌یابند که انتخابات یکی از این راه‌هاست. انتخابات تجلی اراده مردم در عرصه عمومی است که این عرصه تنها با اراده مردم سامان می‌یابد. در اصل ششم قانون اساسی آمده است «در جمهوری اسلامی ایران؛ امور کشور باید به اتکاء آراء عمومی اداره شود...» از این روست که انتخابات از سویی حق مردم و از طرفی تکلیف الهی است که باید آحاد شهروندان نظام اسلامی این تکلیف را به جای آورند. امروز انقلاب اسلامی با شکوه‌تر از همیشه به راه خویش برای رسیدن به تمدن زرین اسلام در حرکت است و این مردم هستند که با حمایت و انتخاب خویش این اهداف را پی می‌گیرند. دشمنان نیز هر روز بیشتر از دیروز در تلاشند تا در مسیر این خیزش عظیم تاریخی مانعی بیافرینند اما مردم ما با الهام از آرمان‌های امام کبیر و تبعیت از رهبری فرزانه انقلاب این طریق مقدس را با شوری فرا تاریخی هر روز طوفنده‌تر از دیروز می‌پیمایند. کتاب پیشروی گامی کوچک از طرف دفتر مطالعات است تا در این حرکت بزرگ نقشی داشته باشد. کتاب حاضر مشتمل بر دو فصل است که در فصل اول به موضوع جنگ روانی، پیامدها و طرح‌های پیریزی شده توسط دشمن می‌پردازد و چگونگی ایجاد شبهه و نهایتاً

سلب قدرت تصمیم‌گیری از مخاطب را بررسی می‌کند و در فصل دوم که فراز اصلی کتاب است به بررسی نامزد اصلح از دیدگاه آیات و روایات و امام قدس سره و رهبری می‌پردازد و خصوصیات یک نامزد را بررسی می‌کند امید است که این تحقیق گامی در راستای آرمان‌های اصیل انقلاب باشد در پایان از محقق ارجمند جناب حجت‌الاسلام والمسلمین محمد آموزگار نویسنده کتاب کمال تشکر و امتنان را داریم.

دفتر مطالعات و پژوهش‌های

مرکز رسیدگی به امور مساجد

مقدمه

قدرت‌های استعماری جهان برای دستیابی به اهداف پلید خود در به زانو درآوردن ملت‌ها و دولت‌های جهان جهت بهره‌کشی ظالمانه‌ی خود از هر طریق ممکن که لازم باشد استفاده می‌نمایند. لذاست که به‌عنوان نمونه می‌توان نحوه‌ی برخورد آن‌ها را با ایران اسلامی مطرح نمود که در این برخورد علاوه بر بهره‌برداری از تمام روش‌های ممکن از جنگ روانی نیز به‌عنوان یک روش کارآمد و مهم در تحقق اهداف خود استفاده نمودند که این روش عمده‌ترین راه کاری است که استعمار در تهاجم خود همان‌طور که مقام معظم رهبری نیز به آن اشاره و تأکید نمودند از آن استفاده می‌نمایند که ابزار مورد استفاده در این جنگ عمدتاً تبلیغات می‌باشد که با استفاده از ابزار مختلف مثل نشریات، کتب، سخنرانی و رسانه‌های گروهی اعم از داخلی و خارجی در رسیدن به اهداف خود تلاش می‌کنند.

معدلک قدرت‌های استعماری یکی از اصولی که در برخوردهای ظالمانه خود با دیگر کشورها به آن توجه کامل داشته و بهره‌ی لازم را می‌برند، تبلیغات می‌باشد تبلیغات در دنیای امروز یعنی «کوشش کم و بیش سیستماتیک که هدف نهایی آن شکل و فرم دادن به عقائد، نگرش، و رفتار مردم در جهتی خاص که مورد نظر مبلغ است، می‌باشد». پس در جنگ روانی اعتقاد براین است که عقاید، احساسات گرایش‌ها و تفکرات را تغییر دهیم که تغییر خود باعث تغییر در ساختار شخصیتی و رفتار فرد می‌شود که این امر بر پایه‌ی تبلیغات استوار است.

ولکن آن چه لازم به‌نظر می‌رسد این است که خود و دیگران را در برابر هر هجوم تبلیغاتی مسموم و مغرضانه‌ی دشمن استعمارگر واکسینه نماییم چرا که خواه ناخواه در مسیر این امواج مسموم قرار خواهیم گرفت

و راه واكسینه نمودن نگرش‌ها، عقاید و تفكرات، شناخت فرآیند تغییر نگرش، شناخت تبلیغات و اهداف آن و شناخت شیوه‌های جنگ روانی، آشنایی با اثرات جنگ روانی بر افراد یک جامعه و آشنایی با این که رفتار متأثر از چه عوامل متعددی است خواهد بود.

در فرهنگ علوم سیاسی کَلِیت «جنگ» را مبارزه مسلحانه بین کشورها یا مردم یک سرزمین برای رسیدن به هدف‌های سیاسی و اقتصادی و... تعریف نموده‌اند با این تعبیر می‌توان جنگ‌ها را به جنگ عادلانه، جنگ تجاوز کارانه، استعمارگرانه، توسعه‌طلبانه و جنگ آزادی خواهانه طبقه‌بندی کرد.

فصل اول

تاریخچه جنگ روانی

در طول تاریخ ملت‌ها در برخوردهایی که با یکدیگر پیدا می‌نمودند همواره علاوه بر درگیرهای مادی و نظامی از مسائل روانی برای تحت فشار در آوردن طرف مقابل استفاده می‌نمودند. لذاست که در زمان ظهور اسلام که منافع بسیاری از ظالمان را به خطر انداخته بود از این شیوه توسط دشمنان اسلام، خصوصاً منافقین استفاده به عمل می‌آمد که در قرآن کریم نیز طبق آیاتی به اذیت و آزار منافقین بر پیامبر اسلام و پیروان آن حضرت اشاره می‌نماید که می‌فرماید:

وَ إِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ.^۱

«چون با اهل ایمان برخوردند (منافقین) گویند ما ایمان آورده‌ایم و چون با شیطان‌های خود خلوت کنند گویند ما باطناً با شما هستیم جز این که مؤمنان را استهزاء می‌کنیم».

و در جای دیگر می‌فرماید:

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَ أَنْتُمْ تَعْمُونَ.^۲

«حق را به باطل مپوشانید تا حقیقت را پنهان سازید و حال آن که به حقانیت آن واقفید».

و هم‌چنین در خصوص شایعه‌سازی دشمنان اسلام می‌فرماید:

لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لِنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا.^۳

«اگر منافقین و آنها که در دل‌های‌شان بیماری است و هم‌چنین آنها که اخبار دروغ و شایعاتی بی‌اساس در مدینه پخش می‌کنند دست از کار خود برندارند تو را بر ضد آنان می‌شورانیم پس جز مدت کوتاهی

^۱ . بقره: ۱۴.

^۲ . بقره: ۴۲.

^۳ . احزاب: ۶۰.

نمی‌توانند در کنار تو در شهر باشند».

همان‌طور که مشاهده می‌نمائید منافقان در زمان‌های بحرانی فعال می‌شوند و با پخش شایعات دلهره‌آور جامعه اسلامی را به اضطراب می‌افکنند. اوج شیطنت آنها در جنگ‌ها بود پس دشمن را بزرگ جلوه می‌دادند، خسارات ناشی از جنگ را بزرگ می‌نمودند و ...

و در آیاتی دیگر در مورد فتنه‌گری منافقان می‌فرماید:

«لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَأَوْضَعُوا خِلَالَكُمْ بَيُّوتَكُمْ فَتِنًا وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ»^۱

«اگر منافقان همراه شما به جنگ بیرون آمده بودند جز فساد (تردید و اضطراب) بر شما نمی‌افزودند و به سرعت در میان شما رخنه می‌کردند تا فتنه پدید آورند و در میان شما کسانی تأثیرپذیرند که به سخنان آنان گوش دل می‌سپارند و خداوند به ستم‌گران آگاه است».

و هم‌چنین در ادامه آیه می‌فرماید:

لَقَدْ ابْتِغُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَبُوا لَكَ الْأُمُورَ
حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَارِهُونَ»^۲

«منافقان پیش از این هم دنبال فتنه‌گری بودند و کارها را برای تو واژگون جلوه می‌دادند تا آن که حق آمد و امر خدا آشکار شد و (شما پیروز شدید) در حالی که آنان ناخوش می‌دانستند».

و بسیاری از موارد دیگر که دشمنان اسلام در اثر گذاشتن بر مردم از آن استفاده می‌کردند.

و اما در اواخر جنگ جهانی اول نیز تبلیغات به‌عنوان حرب‌های روانشناسانه به خدمت استعمارگران در آمد هدف اساسی این نوع تبلیغ استعمار فکری ملت‌های ستم‌دیده‌ی جهان در مسائل سیاسی و اقتصادی، فرهنگی بوده است و در نتیجه برای توجیح این سیاست افکار عمومی کشورهای خود و دیگر را نیز فریب داده به بی‌راهه می‌کشاندند این امر طی جنگ جهانی دوم از چنان اهمیتی برخوردار گشت که طرفین جنگ در به کار بردن آن برای رسیدن به هدف‌های خود به رقابت با یکدیگر برخاستند و این تلاش جنگ روانی و یا جنگ اعصاب نامیده شد. به این ترتیب بعد از این دوره اهمیت جنگ روانی به اندازه‌ی جنگ مسلحانه و حتی در مواردی بیش از آن گردید به‌طوری که جنگ مسلحانه در خدمت جنگ روانی در آمد. در جهان امروز جنگ روانی جزئی از فعالیت‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی و اجتماعی کشورهای استکباری است. که تحت پوشش سازمان‌های اطلاعاتی در سطح ملی و بین‌المللی دارای کارکردهای گوناگون است. برای مثال بنگاه مرکزی اطلاعات آمریکا (سیا) در حال حاضر با استفاده از شیوه‌های روانی کنترل افکار عمومی آمریکا و سایر نقاط جهان را در دست دارد که یکی از فعالیت‌های مهم سیا در کشورهای مختلف تأثیر گذاشتن در به اختیار گرفتن مطبوعات به خصوص روزنامه می‌باشد. در جریان مطبوعات داخلی کشورمان نیز، مقام رهبری «به پایگاه دشمن بودن آن‌ها» اشاره نمودند و عملکرد آنها بدین صورت است که نظام استکباری با ایجاد روزنامه‌ها و یا نفوذ در روزنامه‌های

^۱ توبه: ۴۷.

^۲ توبه: ۴۸.

کشورهای مزبور، اخبار را طوری منعکس می‌کنند که هدفش بی‌اعتبار کردن دولت و ایجاد نفاق بین مردم و در نهایت رسیدن به اهداف طراحی شده خودشان می‌باشد.

تبلیغات

از آن جایی که اساس جنگ روانی بر تبلیغات استوار است و این واژه در تعریف جنگ روانی نیز به کار آمده است از این رو به بحث پیرامون مفهوم تبلیغات اشاره‌ای می‌نمائیم. «تبلیغات» دارای ریشه لاتین بوده و معنی آن پخش کردن، منتشر ساختن و چیزی را شناساندن است. امروزه تبلیغات به معنای تأثیرگذاری بر عقاید دیگران تعریف می‌شود و هدف از آن فراهم ساختن موجبات پیوستن بیشترین شمار ممکن از افراد به یک ایدئولوژی یا نظام سیاسی یا یک حزب و جریان است و هم چنین واداشتن آنان به احراز تعهدی فعال می‌باشد.

روانشناسی تبلیغات

روانشناسی تبلیغات، در پی تغییر نگرش و باورهای افراد بوده؛ که مبلّغ می‌خواهد نگرش‌ها، باورها و افکار افراد را از آن خودش نماید ولی آن چه که واقعا تغییر می‌کند نگرش افراد است لذاست که مبلّغ برای رسیدن به هدف باید مراحل طی نماید که به آن اشاره می‌گردد:

- ۱- شناخت ماهیت انسان؛
- ۲- ویژگی‌های شناختی افراد مورد نظر؛
- ۳- ویژگی‌های عاطفی افراد مورد نظر؛
- ۴- ویژگی‌های هیجانی؛
- ۵- ساختار فردی افرادی که قرار است بر روی آنان تأثیر گذاشته شود؛
- ۶- انگیزه افراد، وابستگی و دل بستگی آنها، امیال و آرزوهای آنها؛
- ۷- ساختار رفتار فرد؛
- ۸- تغییر در نگرش، باور، ایدئولوژی و فلسفه فرد؛
- ۹- و اگر توانستیم در نگرش فرد تغییری حاصل کنیم نتیجه این تغییر، تغییر رفتار فرد خواهد بود.

تاکتیک‌های تبلیغاتی

بهترین راه برای یافتن راهکارهای تبلیغاتی بررسی قواعدی است که مبلّغ‌های موفق از آنها استفاده می‌نمایند که این قواعد عبارتند از:

- ۱- در نظر داشتن مخاطب: باید در تبلیغات فرد یا طبقه خاصی را مورد خطاب قرار دهند و کلمات را متناسب با فهم و چهار چوب ذهنی مخاطب به کار برند بر پایه‌ی اطلاعات لحظه به لحظه‌ای که در باره‌ی نگرش‌های گروه مخاطب دارند صحبت کنند نام رویه‌هایی را به کار ببرند که برای آنان آشناست و نزد آنان اعتبار دارد و

البته مبلغ برای یک چنین کاری خود سعی در آفریدن آنها را دارد یعنی موضوعی را تحت عنوان یک رویه برجسته معرفی و از آن به عنوان یک ابزار استفاده می‌نماید.

۲ - **ظاهر سازی:** آن‌ها بر اساس مصلحتی که می‌پندارند خیلی از مسائل را رعایت می‌نمایند که قلباً اعتقادی به آن ندارند مسائلی مثل این که از خصومت پرهیزند، با دشمن همانند یک دوست برخورد شود از لجبازی، توهین و عیب‌جویی اجتناب کنید.

۳ - **شایعه‌سازی:** شایعه‌سازی و پراکندن آن در جامعه از ابزار مهم و کارآمد در امر جنگ روانی به‌شمار آمده است بدین صورت که شایعه‌ای مطرح می‌کنند و هم‌زمان به شایعه بودن آن نیز اعتراف می‌کنند با این کار ضمن آن که خرسندی خود را حفظ می‌کنند شایعه را می‌پراکنند این شایعه به سرعت به عنوان یک حقیقت تکرار می‌شود بدون آن که مشخص شود شایعه است.

۴ - **حمله به نقاط ضعف مخاطب:** در هر عمل کردی خواه ناخواه یک سری مسائل از نقصان برخوردار است یا به نظر این چنین می‌رسد و لکن دشمن از این فرصت استفاده لازم را نموده و سعی می‌کند ناسازگاری‌ها و نارضایتی‌های ریشه‌دار را بزرگ نموده و از آن‌ها بهره بگیرند و بر اشتباهات طرف مخاطب که قصد ضربه‌زدن به او را دارد، تأکید نماید و احساس گناه را در او برانگیزد.

۵ - **زیرکی و فرصت‌طلبی:** دشمن سعی می‌کند با زیرکی از هر فرصتی استفاده کند موارد مدنظر خود را به افراد مخاطب تلقین نماید. لذا سعی می‌کند جمله‌های کوتاه و جذاب به کار ببرد نگرانی‌ها را بیشتر و بزرگتر نماید.

مراحل پیروزی تبلیغاتی

و اما دشمن در روش تبلیغی خود جهت غلبه بر طرف مقابل خود مراحل را طی می‌نماید که بدان اشاره می‌گردد.

مرحله اول، خسته کردن: در این مرحله با تدابیری که می‌اندیشد سعی می‌کند مردم را از مقاومت در برابر تهاجمات خسته کرده از ادامه مبارزه بی‌زار نمایند آنها را با توجه دادن به محرومیت‌ها، خرابی‌ها و خونریزی‌های حاصل از مبارزه ناراضی کنند.

مرحله دوّم، مأیوس کردن: در این مرحله با به‌اجرا درآوردن مراحلی که اول بدان اشاره شد تمام امیدها و آرزوها را به یأس بدل خواهد کرد.

مرحله سوم، تغییر موضع: در این مرحله با توجه به تدابیری که اندیشیده‌اند و بدان توسل جسته‌اند که در مراحل قبل بدان اشاره نمودیم این گونه‌القاء می‌کنند که آینده بهتر در شورش، تمرّد و تغییر موضع دادن است تا از این مشکلاتی که از مقاومت و مبارزه حاصل شده بود خلاص شده و آرامش قابل توجهی در زندگی به دست آید.

مرحله چهارم، ایجاد شک در حاکمان: در این مرحله مردم را نسبت به توانایی اهداف و عمل کرد حاکمان دچار شک و تردید نموده این باور را در اذهان بوجود می‌آورند که مسئول حاکم باعث هم‌همی این بدبختی‌ها شده و برای این که از این مشکلات که بوجود آورده جلوگیری شود باید با تحت فشار قرار دادن حاکمان آن‌ها را از موضع‌شان پایین آورده تسلیم خواسته‌های کشور یا گروه مخاصم نمایند.

شیوه‌های جنگ روانی

در طول تاریخ همواره زمانی که ملت یا کشوری آماج جنگ‌روانی قرار گرفته و دریافت فکری و ذهنی آن مردم برای سوق یافتن به سوی اهداف مطلوب مورد نظر تحت تأثیر قرار می‌گیرد، ایجاد کننده جنگ‌روانی می‌کوشد تا با فراهم آوردن جو آکنده از نابسامانی شرایط بحرانی را برای وارد آوردن ضربه به پیکر و به مصداق مثل معروف از آب گل آلود ماهی گرفتن عرصه را برای جولان و تاخت و تاز خویش مهیا سازد. در این راستا یکی از مهم‌ترین وظایف و مسئولیت‌ها به عهده بنگاه‌های سخن‌پراکنی و مطبوعات است که می‌کوشند با تأثیرگذاری بر مردم و انحراف اذهان آنها از مشکلات و مسائل ناشی از سلطه‌ی امپریالیسم در کشورشان و پخش اخبار مغرضانه و جعل و تحریف هر چه بیشتر هر نوع تفکر سازنده را به بیراهه بکشانند و منافع و مطامع استعماری کشورهای امپریالیستی را حفظ و یا توجیه کنند. بنگاه‌های سخن‌پراکنی و مطبوعات برای رسیدن به این اهداف از شیوه‌های مختلف تبلیغ سیاسی مثل ایجاد جو کاذب از طریق پخش و نشر شایعات، دروغ‌پردازی، تحریف شعارها، محو چهره‌های انقلابی، ایجاد رقابت بین نهادها و شخصیت‌ها، دامن زدن به اختلافات درونی، کمک به ایجاد درگیری‌های داخلی یا فراهم آوردن زمینه‌های ذهنی آن، استفاده می‌کنند این شیوه‌ها معمولاً بر تأثیرگذاری بر نگرش افراد یک جامعه و تغییر آن در راستای اهداف از پیش تعیین شده به کار می‌رود که عبارتند از:

۱ - شایعه: شایعه عبارت است از ادعایی محض که جهت برانگیختن باور مخاطبین به کار می‌رود و دهان به دهان افراد منتقل می‌گردد و فاقد سند و مدرکی به عنوان پشتوانه مطمئن برای ارائه کردن است در دنیای امروز شایعه به وسیله‌ای در دست صاحبان قدرت جهت به راه انداختن جنگ‌روانی تبدیل شده است. علل و عوامل مختلفی مثل اوضاع و احوال و موقعیت به شایعه کمک می‌کند که عبارتند از:

- ۱- اولین عامل که در ایجاد یک شایعه مؤثر می‌باشد اهمیت آن مسئله خاص در جامعه می‌باشد.
- ۲- دیگر عاملی که در ایجاد شایعه می‌تواند مؤثر باشد ابهامی است که در موضوع مورد نظر وجود دارد. لذاست که این ابهام باعث می‌شود تا ایجاد کنندگان جنگ‌روانی در جامعه از فرصت سوء استفاده کرده، از آن به عنوان یک ابزار استفاده نمایند.

تحقیقات مختلف اجتماعی نشان می‌دهد که شایعه در هر زمان متناسب با شرایط حرکت جامعه و کنترل حرکت در جهت مطلوب در مسائل اجتماعی اقتصادی و سیاسی استفاده می‌شود. نامتعادل کردن فضای یک

جامعه و ایجاد ناامنی و هراس در آن، اولین و اصلی‌ترین عامل در جهت‌دهی و برنامه‌ریزی در راستای اهداف از پیش تعیین شده است در چنین شرایطی شایعه‌سازان برآند انرژی و اندیشه‌های جامعه را در دو جهت به سمت مسائل غیرضروری سوق دهند.

اول آن که با ساخت و اعلام شایعه اذهان را متوجه آن نموده انرژی افراد جامعه را صرف پخش آن کنند. دوم آن که مسئولین و دست‌اندرکاران جامعه را از کار اصلی با مشغول کردن به کارهای فرعی بازدارند و آنها مجبور شوند تا در شناخت کانال‌ها و شبکه‌های پخش شایعه تلاش کرده و در جهت خنثی‌سازی آن بکوشند. نکته‌ای که این جا به ذهن می‌رسد این است که گاهی اصل

پخش شایعه برای شایعه‌ساز بیشتر مورد نظر است تا نتایج آن. یعنی شایعه‌ساز ارزیابی می‌کند تا بیند میزان موفقیتش از نظر تأثیرگذاری چه شعاعی را در برمی‌گیرد تا در فرازهای حساس آینده بتواند برنامه خود را به شکل منسجم‌تری در راستای اهداف مهم عملی سازد. در واقع می‌توان اهداف شایعه‌ساز در بخش اخبار کذب و شایعات بی‌اساس را در محورهای زیر خلاصه نمود.

الف) ایجاد بدبینی نسبت به نظام و مسئولین که یقیناً نتیجه‌ای جز حاکم ساختن روحیه‌ی یأس و دل‌مردگی و خستگی روانی برای اقشار مردم نخواهد داشت.

ب) افزایش نگرانی و اضطراب در مردم.

ج) ترور شخصیت و لکه‌دار کردن قداست مسئولین نظام و ارزش‌های حاکم.

د) ایجاد فضای ناسالم اجتماعی.

ح) ایجاد تقابل و صف‌بندی میان قشرهای مختلف مردم برای ایجاد اختلاف و از بین بردن وحدت و یگانگی که پیروزی هر ملتی در سایه آن تحقق خواهد یافت.

۲ - **تحریف واقعیات:** تحریف واقعیات به عنوان یکی از شیوه‌های جنگ روانی می‌باشد، یعنی انحراف اذهان عمومی از حق به باطل و دگرگون جلوه دادن مسائل به جهت خواسته‌های خود در واقع در تحریف واقعیات با عبارات به نوعی بازی می‌شود که از پیام‌ها به گونه‌ای برداشت شود که آنها می‌خواهند نه آن‌طور که حقیقت دارد.

۳ - **اغراق و مبالغه:** یکی از روش‌های بسیار ساده و در عین حال مهم در جنگ روانی اغراق و مبالغه می‌باشد که افراد یا گروه‌ها از این روش در دو جهت استفاده می‌نمایند.

اول: نقاط ضعف و یا نواقصی که در جبهه مقابل وجود دارد را مورد توجه قرار داده آن را برای عموم بیش از اندازه بزرگ جلوه داده بر آن تأکید می‌نمایند.

دوم: موارد مثبتی را که خود دارا هستند، به جامعه ارزانی داشته هر چه بتوانند آن را در اذهان بزرگ نموده تا بتوانند از این طریق افراد را به سمت خود جذب نمایند.

۴ - **تفرقه:** در خصوص این مسئله باید عرض شود که این روش تقریباً نتیجه روش‌های دیگری است که دشمن

در جنگ روانی در پی آن می‌باشد با توجه به این مطلب می‌توان ادعا نمود که تفرقه در جنگ روانی از اهمیت و جایگاه خاصی برخوردار است چرا که تفرقه بزرگ‌ترین عامل گسیختگی هر نظام و باعث بدبختی و به ذلالت کشیده شدن هر ملت می‌باشد و در مقابل وحدت می‌تواند مایه‌ی قوام و پیروزی و موفقیت هر نظام و هر امتی باشد. لذاست که دشمن در

جنگ روانی که به راه می‌اندازد سعی در ایجاد اختلاف و تفرقه دارد تا به واسطه آن به اهداف پلید خود برسد.

۵- فریب: در فریب یا استراتژی دروغ بزرگ، کوشش می‌شود تا مخاطب مورد نظر به سمت یک فضای ذهنی متفاوت با واقعیات سوق داده شود. این فضای روانی باید به گونه‌ای برای گروه مورد نظر ساخته و پرداخته شود که بدون ابراز مقاومت در آن فضا قرار گرفته و مفاهیم و علائم مورد قبول و پذیرش او قرار گیرد بنابراین مجری طرح فریب در جنگ روانی تمام تلاش و کوشش خویش را به کار می‌گیرد تا ذهن مخاطب را به نتیجه مورد نظر خویش برساند. معمولاً در تاکتیک فریب از روش‌های زیر استفاده می‌گردد:

الف) بر چسب زدن؛

ب) تغییر موضع دادن برای انحراف افکار عمومی؛

ج) دو پهلو صحبت کردن برای سر درگمی افراد؛

د) استفاده از موقعیت و جایگاه خاص اجتماعی و سیاسی برای قبولاندن نظر خاص مورد نظر خود.

۶- ترور: دشمن با ترور یا تهدید سعی در برانگیختن ترس و هراس در مخاطب جهت تحت فشار قرار دادن وی برای اطاعت و تسلیم را می‌نماید.

ترور در جنگ روانی بر دو نوع ترور فیزیکی و ترور

شخصیت تقسیم می‌شود که هر کدام از آنها در جایگاه خود نقش مؤثری را ایفا می‌کند در هر صورت ترور نیز یکی از روش‌هایی است که دشمن بدان وسیله افکار عمومی را آن چنان که خود می‌خواهد تحت تأثیر قرار می‌دهد هم چنان که در مملکت خود شاهد بهره‌برداری دشمن از هر دو نوع این روش بوده‌ایم.

اثرات جنگ روانی

زمانی که فردی در موقعیتی قرار گرفته که آن را خطرناک و تهدیدآمیز تلقی می‌کند در جستجوی فرار و یا برطرف کردن آن می‌باشد که در این راستا اقداماتی را نیز انجام خواهد داد این موقعیت را استرس یا فشار روانی می‌گویند.

هانی سیله تظاهر بالینی وضعیت استرس را که سندرم سازگاری عمومی نام‌گذاری شده دارای سه مرحله می‌داند:

الف) واکنش هشدار دهنده یا زنگ خطر؛

ب) مرحله مقاومت؛

ج) مرحله تحلیل و واماندگی.

در این مرحله است که فرد از حیث روانی و جسمی دچار مشکل شده رفتار او دچار اختلال و از حالت نرمال خارج می‌گردد:

وحشت

وحشت عبارت است از ترس بسیار شدید و بیمارگونه‌ای که اغلب با اختلال فکر و عدم کنترل اعمال و رفتار توأم بوده هشیاری فرد دچار مشکل اساسی شده توان فرد را از بین می‌برد.

سر دردهای تنش

این مشکل که براساس فشارهای موجود که حاصل از جنگ روانی و آثار و تبعات آن بوده عضلات سر و پیشانی انقباض می‌گردد.

واکنش‌های انجماد

در این حالت فرد به صورت کاملاً بی‌حرکت نمایان شده و اگر این حالت طولانی شود باید تحت درمان قرار گیرد چرا که این حالت در زمان طولانی می‌تواند مخاطره‌آمیز و نوعی بیماری به حساب آید.

تکان‌های شدید و لرز

در این حالت فرد بدون فعالیت به‌طور انفعالی برای مدتی در وضعیت بی‌حرکت قرار گرفته دچار عارضه تنش‌های عضلانی شدید می‌گردد.

افزایش فعالیت‌های اتونومیک

این فعالیت‌ها اغلب به صورت زیر دیده می‌شود:

الف) عرق کردن زیاد؛

ب) بی‌اشتهایی و تهوع؛

ج) ناراحتی‌های شکمی و اسهال؛

د) تکرار ادرار.

وقفه‌ی تنفسی

در این حالت نفس‌بند آمده به صورت احساس فشار در قفسه سینه و گیجی تظاهر می‌کند.

ضعف عصبی و عروقی

در این حالت خستگی شدید عارض می‌شود که به صورت ضعف و سستی احساس می‌گردد.

احساس ذهنی ترس

این ترس همیشه در همه افرادی که در معرض فشار روانی هستند بوجود می‌آید ولی در بعضی افراد تمام شخصیت را به مخاطره می‌اندازد.

حالت اضطراب

شایع‌ترین واکنش فرد حالت اضطراب است که علائم آن مثل دلشوره، دلهره، تنش، لرزش، ترس، نگرانی، گریه، افسردگی، احساس گناه و سرگیجه می‌باشد.

اهداف جنگ روانی

القاء غم: غم یک حالت روانی است که در اثر عدم تطابق انتظار فرد با جامعه، موقعیت و شرایط او بوجود می‌آید برای القاء غم سعی می‌شود تصویر نامطلوب و نامتوازن نسبت به انتظارات موجود از موقعیت و شرایط ارائه شود. و متقابلاً آرزوها و ایده‌های فرد یا جامعه دور از دسترس قلمداد می‌گردد از نظر تبلیغات برای ایجاد جنگ روانی، بزرگنمایی نقاط ضعف و کوچک‌نمایی امکانات و دستاوردها یکی از روش‌های القاء غم و یأس می‌باشد البته القای غم بوسیله روش‌های دیگری نظیر تغییر شرایط محیطی بوسیله کاهش عاطفه، زیبایی و تنوع و افزایش سوءظن و مسائل این چنینی می‌تواند صورت پذیرد.

در این میان نقش وسایل ارتباط جمعی را نمی‌توان نادیده انگاشت که با در نظر گرفتن شرایط موجود و با تجزیه و تحلیل و توجه به جوانب مختلف مسائل شرایط را آن‌طور که برنامه‌ریز جنگ روانی تعیین کرده است تغییر داده و جامعه را آگاهانه و یا نا آگاهانه به سوی غم و اندوه پیش می‌برد و با پرورش نفرت و گسترش افسردگی و اشاعه‌ی نگرانی، اضطراب، واهمه، ترس (ترس از مسائل مختلف مثل فقر، تورم، تهدیدات خارجی و...) روحیه جامعه را متزلزل می‌گردانند.

القاء یأس و ناامیدی: در شرایطی که فرد مصمم به تحقق شرایط مطلوب است اگر در کوشش خود به هر دلیلی موفق نشود و این ناموفقیت تکرار شود باعث خواهد شد که فرد دچار یک بحران روحی شده که این بحران را حالت یأس یا ناامیدی می‌گویند که با درماندگی همراه خواهد بود.

در القاء یأس و ناامیدی تصویری از عدم موفقیت فرد یا جامعه از تلاش‌ها و فعالیت‌هایش ارائه می‌شود فرد و جامعه در جریان حرکت خود به سوی هدف‌ها و آرمان‌هایش در مقاطع گوناگون و به‌طور مکرر و پیوسته

احساس شکست نموده با از دست دادن اعتماد به نفس معتقد به ناتوانی خود می‌گردد و برای این که مردم یک کشور را به سوی یأس و ناامیدی کشانید باید قبل از هر چیز مردم آن کشور را نسبت به مسائلی خسته و بیزار کرد و با تکرار محرومیت‌ها، خرابی‌ها، کمبودها، عقب ماندگی‌ها، جنگ‌ها، ... و هم چنین با استفاده از عوامل اقتصادی، سیاسی و روانی حالت سرخوردگی را در آنان بوجود آورد و سپس با در نظر گرفتن زمان مناسب این سرخوردگی را به ناامیدی مبدل کرد.

ایجاد رعب و وحشت: ارباب یکی از مهم‌ترین و قدیمی‌ترین و مؤثرترین ابزار برای شکست روحی می‌باشد که با بهره‌گیری از وسایل ارتباط جمعی، جنگ و محاصره اقتصادی و تحریم سیاسی صورت می‌گیرد. در جنگ روانی سعی می‌شود که با تخریب فکری و روانی مردم و نیروهای نظامی انگیزه مقاومت را در آنها از بین برده و در شرایط مختلف از روش‌های خاص خود استفاده می‌شود گاهی از وسایل ارتباط جمعی مانند روزنامه، رادیو، تلویزیون، سینما، اعلامیه و... به عنوان وسیله‌ای برای ایجاد رعب و وحشت استفاده می‌شود و بعضاً به عملیات‌های نظامی نیز متوسل می‌گردند حکومت‌های استعماری از ایجاد دلهره و اضطراب و جنگ روانی استفاده‌ی زیادی نموده و برای تثبیت موقعیت خود و بهره‌برداری از نیروی انسانی ناگزیرند روح شهادت‌طلبی و شجاعت را در مردم بمیرانند و تردید را بر ارواح آنان حاکم کنند لذاست که ملتی با قالب شدن ترس بر آنها از هرگونه جنبش و حرکت و هم چنین اعتراض علیه ناهنجاری‌ها ناتوان خواهد بود و در این صورت ملتی که توان اعتراض نداشته باشد مرده است.

تسلط بر ملت‌ها گاهی به صورت پنهانی انجام می‌گیرد که در این صورت بیشتر از وسایل ارتباط جمعی و وسائل روانی استفاده می‌کنند و گاهی به صورت علنی و آشکارا (اقدامات مادی و فیزیکی) که بهره‌گیری از تسلیحات نظامی می‌باشد وسایل ارتباطی استکبار و وابستگان آنان در داخل نیز سعی می‌کنند اولاً خبرهای تازه و جذاب را به کار گرفته ثانیاً آنها را حقیقی جلوه داده ثالثاً در زمان خاص از آنها برای ارباب استفاده می‌نمایند.

فصل دوم

نامزد اصلح کیست؟

از دیدگاه قرآن و انمه معصومین علیهم‌السلام
از دیدگاه امام خمینی قدس‌سره
از دیدگاه مقام معظم رهبری

در جامعه مردم سالار دینی، انسان مختار و در انتخاب روش زندگی آزاد است و سرنوشت او طبیعتاً باید به دست خودش تعیین گردد.

با توجه به این که همهی انسان‌ها باید بتوانند در امور مملکت خود که به سرنوشت آنها مربوط است دخالت داشته باشند و چون ممکن نیست که همه مردم مستقیماً در امور دخالت نمایند، لذاست که تشکیل حکومت برای زندگی اجتماعی ضرورت پیدا می‌کند.

پس مردم باید با رأی آزاد خود فرد یا افراد صالحی را انتخاب نموده تا به نمایندگی از آنها اداره امور جامعه را به دست بگیرند.

بنابراین مردم عزیز ما باید با دوری از هرگونه تبلیغات سوء و غوغا سالاری که مراکز تبلیغاتی غربی و عوامل داخلی آنها به راه می‌اندازند، در پای صندوق‌های رأی حاضر شده و با انتخاب اصلح (که ما در این گفتار به بررسی خصوصیات آن می‌پردازیم) سرنوشت فردی و اجتماعی خود را برای رسیدن به سعادت ابدی رقم بزنند. انتخابات تعیین کننده سرنوشت فردی و اجتماعی است:

انسان با توجه به اختیاری که خداوند متعال به او عنایت کرده است می‌تواند سرنوشت فردی و اجتماعی خود را انتخاب کند و یا با نوع انتخاب خود سرنوشت خود را تغییر دهد.

«إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ»^۱

«بدرستی که خداوند حال قومی را تغییر نمی‌دهد تا این که آنها خود حال‌شان را دگرگون سازند».

و این براساس سنت‌هایی است که خداوند متعال در عالم قرار داده و هیچ‌گونه تغییر و تبدیل نیز در آن راه ندارد و لذا انسان نتیجه کاری را که در دنیا انجام داده بصورت مادی و معنوی بطور قطع خواهد دید.

«فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَحْوِيلًا»^۲

«هرگز در سنت خداوند دگرگونی و تغییری نیایی».

بنابراین انسان‌ها می‌توانند با توجه به عملکرد مثبت یا منفی خود سعادت یا شقاوت را در زندگی برای خود رقم زده و از آن بهره برده و یا در آن گرفتار آیند.

«وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْفُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ»^۳

«و اگر مردم شهرها ایمان می‌آوردند و پرهیزگاری می‌نمودند قطعاً می‌گشودیم برایشان برکت‌هایی را از آسمان و زمین لیکن آنها تکذیب نمودند پس گرفتیمشان به کیفر آنچه بدست می‌آوردند».

با توجه به این مطالب بیان شده انتخابات می‌تواند به عنوان یک مصداق بارز و عینی تعیین کننده سرنوشت انسان بدست خودش باشد.

بر همین اساس در سیستم حکومتی کشورمان یعنی جمهوری اسلامی ایران که حکومتی مردم‌سالار و مبتنی بر

۱. رعد: ۱۱.

۲. فاطر: ۴۳.

۳. اعراف: ۹۶.

تعالیم شرع مقدس اسلام می‌باشد، انتخابات نقش بسیار مهمی در صحنه‌های سیاسی کشور دارد و می‌توان گفت تقریباً تمامی مسئولین کشوری از طریق انتخابات عمومی برگزیده می‌شوند. در اصل ششم قانون اساسی آمده است:

«در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید با اتکاء به آراء عمومی اداره شود».

در نظام اسلامی انتخابات تنها به‌عنوان یک حق برای مردم نیست بلکه به‌عنوان یک وظیفه و تکلیف دینی و ملی همگانی بوده و باید بدان توجه لازم را بنمایند و در تمام انتخاباتی که به هر منظور پیش می‌آید شرکت کنند.

در حاکمیت الهی بعد از آن که مشروعیت را از آن شرع مقدس دانستیم، باید به این نکته نیز توجه لازم را بنمائیم که مقبولیت نظام که از سوی مردم و با رأی آنها ثابت می‌شود از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است چرا که حاکمیت شرع و اجرای احکام و حدود آن منوط به رأی مردم و پذیرش آنهاست با توجه به این مطالب می‌توان گفت نقش مردم در انتخابات بسیار مهم بوده از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد.

بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی قدس سره در این خصوص می‌فرمایند:

«امروز سرنوشت اسلام و سرنوشت مسلمین در ایران و سرنوشت کشور ما به دست ملت است و اگر مسامحه کنند در این امر، اهمال کنند، نروند رأی ندهند مسئولیت متوجه خود آنهاست عیناً، و اگر بروند و در تشخیص مسامحه نکنند و اشخاص متعهد مسلم کسانی که برای کشور و اهالی کشور ارج قائل هستند کسانی که نمی‌خواهند زمام امور کشور ما به دست چپ بیفتد یا به دست راست بیفتد، این اشخاص را چنان چه تعیین کنند به تکلیف خودشان عمل کرده‌اند و اگر چنانچه مسامحه در این امر کنند و آنها پیش ببرند و شما ساکت باشید تمام مسئولیت متوجه شماست».^۱

بنابراین می‌توان گفت دشمن در انتخابات دو هدف عمده را دنبال می‌نماید:

اول این که با توجه به جنگ روانی که از طریق تبلیغات به راه می‌اندازد سعی می‌کند تا مانع از حضور گسترده مردم در پای صندوق‌های رأی شود و بدین وسیله در اقتدار ملی خلل وارد کرده و نظام اسلامی را از پشتیبانی نیروی عظیم مردمی بی‌بهره سازد. لذاست که مردم عزیز میهن اسلامی باید با پی‌بردن به نیت پلید دشمن حضوری هرچه با شکوه‌تر مانند دیگر انتخابات داشته، مشتکی بر دهان آنها بکوبد.

دوم این که دشمن در مرحله بعدی سعی می‌کند مردم را در انتخاب خود دچار مشکل کرده تا مانع از انتخاب اصلاح شود و لذا مردم عزیز در این مرحله نیز باید با هوشیاری کامل اصلاح را شناسایی کرده و با دادن رأی به اصلاح او را در اصلاح جامعه اسلامی یاری رسانند.

با توجه به اهمیت موضوع سعی می‌کنیم توضیح بیشتری پیرامون مطالب عنوان شده داشته باشیم.

^۱. صحیفه نور: ج ۱۲، ص ۶.

وظیفه مردم در انتخابات

امت اسلامی در انتخابات وظیفه حساسی دارند. لذاست که در این امر باید سعی کنند فردی را که می‌خواهند انتخاب کنند، فقط برای رضای خدا و مصلحت امت اسلامی باشد و در انتخاب آنها هیچ‌گونه انگیزه‌ای غیر از انتخاب اصلح که تنها راه حاکمیت صالحان است نداشته باشند.

بر همین اساس در انتخابی که صورت می‌گیرد باید افرادی را که می‌خواهند انتخاب کنند، کاملاً شناخته شده باشند و آنها را در دیانت و صداقت امتحان کرده باشند و میزان کارآئی آنها را برای کاری که انتخاب می‌کنند، دانسته باشند.

انگیزه افراد برای شرکت در انتخابات

- ۱- تعصبات نژادی، محلی، قومی و قبیله‌ای؛
- ۲- روابط دوستی و گروهی و حزبی؛
- ۳- هواهای نفسانی و دنیاطلبی؛
- ۴- مصلحت اندیشی.

و آن چه باید انگیزه یک فرد مسلمان در انتخاب افراد باشد همان مصلحت اندیشی و انتخاب اصلح است و هنگامی که به پای صندوق‌های رأی می‌روند باید خدا را در نظر داشته باشند و فقط برای رضای خدا و مصلحت اسلام و کشور اسلامی شایسته‌ترین افراد را انتخاب کنند. و اگر غیر از این باشد یعنی انتخابی را که انجام می‌دهند براساس هوای نفس و تعصبات و گرایش‌های حزبی و گروهی باشد در پیش گاه خدا و رسول او مسئول بوده و خائن محسوب می‌شوند. حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرموده‌اند:

«هر کس خود را بر قومی مقدم بدارد (پیشوایی آنها را برعهده بگیرد) در حالی که بداند در بین آن ملت فاضل‌تر (و شایسته‌تر) از او (برای آن کار) وجود دارد، آن شخص به خدا و رسول و جمیع مسلمانان خیانت کرده است».

انتخاب اصلح

حضرت علی علیه‌السلام: «هر که به کردار عدّه‌ای راضی باشد، مانند کسی است که همراه آنان کار را انجام داده باشد و هر کس به کردار باطلی دست زند او را دو گناه باشد، گناه انجام آن و گناه راضی بودن به آن».

خصوصیات اصلح به طور عام

- اول، تخصص: یعنی توانایی و کارایی لازم را برای کاری که انتخاب شده است، دارا باشد.
- دوم، تعهد: به این معنی که از تقوای بالایی برخوردار بوده تا نسبت به اسلام و کشور تعهد لازم را داشته باشد.

باید گفت که همراه داشتن هر دو مورد بالا، لازم و ضروری می‌باشد، زیرا در غیر این صورت شخص مورد نظر، نخواهد توانست برای خدمت به اسلام و کشور مفید واقع گردد و شاید خسارات جبران‌ناپذیری وارد نماید.

خصوصیات اصلح به‌طور خاص

اصلح از دیدگاه قرآن و روایات ائمه علیهم‌السلام

۱ - سعه‌ی صدر: قال علي عليه‌السلام:

«أَلَةُ الرَّيَاسَةِ سَعَةُ الصَّدْرِ»^۱.

«ابزار ریاست سعه‌ی صدر است».

۲ - حلم: قال علي عليه‌السلام:

«الْحِلْمُ رَأْسُ الرَّيَاسَةِ»^۲.

«بردباری مهم‌ترین رکن ریاست است».

۳ - متانت: قال علي عليه‌السلام:

«وَلَا تَكُنْ عِنْدَ النُّعْمَاءِ بَطْرًا»^۳.

«در هنگامی که نعمت‌ها به تو رو آورند، مغرور و خوشحال مشو».

۴ - استقامت: قرآن مجید می‌فرماید:

لَتُجْلِبُونَ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ آوَتْوَا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذَىٰ كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ»^۴.

«به‌طور مسلم در اموال و نفوس خود آزمایش می‌شوید، و از آن‌ها که پیش از شما کتاب [آسمانی] داده شدند [یعنی یهود و هم‌چنین] از آن‌ها که راه شرک پیش گرفتند، سخنان آزار دهنده و فراوان خواهید شنید، و اگر استقامت کنید و تقوا پیشه سازید، پس به درستی که آن از عزم امور است».

۵ - صبر: حضرت علي عليه‌السلام می‌فرماید:

«الصَّبْرُ عَوْنٌ عَلَىٰ كُلِّ أَمْرٍ»^۵.

«صبر و پایداری بر هر کاری یاور است».

۶ - تحمل افکار دیگران: قرآن مجید می‌فرماید:

۱. نهج البلاغه: حکمت ۱۷۶.

۲. میزان الحکمه: ج ۲، ص ۵۱۲.

۳. نهج البلاغه: ج ۵، نامه ۳۳.

۴. آل عمران: ۱۸۶.

۵. تصنیف غرر الحکم: ص ۲۸۰.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ^۱.

«و اگر پروردگارت می خواست، همه ی مردم را امت واحد بدون هیچ گونه اختلاف قرار می داد، ولی آن ها همواره مختلف اند.»

۷ - هوشیاری: امیرالمؤمنین علیه السلام می فرماید:

«مِنْ أَمَارَاتِ الدَّوْلَةِ الْيَقِظَةُ [التَّيَقُّظُ] لِحِرَاسَةِ الْأُمُورِ»^۲.

«از دلایل بقای دولت بیداری آگاهی و هوشیاری در حفظ و حراست امور می باشد.»

«مِنْ دَلَائِلِ الدَّوْلَةِ قِلَّةُ الْغَفْلَةِ»^۳.

«از دلایل موفقیت کم غفلتی است.»

۸ - سعی و کوشش: امیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرماید:

«مَا أَدْرَكَ الْمَجْدَ مَنْ فَاتَهُ الْجَدُّ»^۴.

«کسی که کوشش نکرد به مجد و عظمت نرسید.»

۹ - پشتکار: حضرت علی علیه السلام می فرماید:

«قَلِيلٌ يَدُومُ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرٍ يَنْقَطِعُ»^۵.

«[چیز] کمی که مداوم باشد، بهتر از زیادی است که تداوم ندارد.»

۱۰ - شجاعت: امیرالمؤمنین علیه السلام در توصیف ارزش های اخلاقی «مالک اشتر» با توجه به انتصاب او به عنوان

فرماندار مردم مصر چنین می فرماید:

«أَمَّا بَعْدُ فَقَدْ بَعَثْتُ إِلَيْكُمْ عَبْدًا مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَا يَنَامُ أَيَّامَ الْخَوْفِ وَلَا يَنْكُلُ عَنِ الْأَعْدَاءِ سَاعَاتِ الرَّوْعِ أَشَدَّ عَلَى الْفَجَّارِ

مِنْ حَرِيقِ النَّارِ»^۶.

«اما بعد، یکی از بندگان خداوند را به سوی شما فرستادم که به هنگام خوف (مردم از جنگ) خواب به چشم

راه نمی دهد، در ساعات ترس و وحشت از دشمن هراس نخواهد داشت و نسبت به بدکاران از شعله آتش

سوزنده تر است.»

۱۱ - سخنوری: اهمیت سخن گفتن به حدی است که امیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرماید:

۱. هود: ۱۱۸.

۲. تصنیف غررالحکم: ص ۳۴۱.

۳. همان.

۴. همان: ص ۴۴۳.

۵. همان: ص ۴۸۱.

۶. نهج البلاغه: ص ۴۱۱.

«رُبَّ كَلَامٍ أَنْفَذَ مِنْ سِهَامٍ»^۱.

«چه بسیار سخنانی که از تیر مؤثرترند».

«وَاحْتُلْ عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي» و گره از زبانم بگشا تا سخنان مرا بفهمند.

۱۲ - دشمن ستیزی: قرآن مجید می فرماید:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ»^۲.

«قومی را نمی یابی که با داشتن ایمان به خدا و روز قیامت، با دشمنان خدا و رسولش دوستی کنند، هرچند پدران، فرزندان، برادران و یا خویشاوندان آنان باشند».

۱۳ - ایمان و عمل صالح: قرآن مجید می فرماید:

«إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا»^۳.

«کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام دهند، خداوند رحمان محبت آنها را در دلها می افکند».

۱۴ - محبت داشتن: قرآن مجید می فرماید:

«لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَّحِيمٌ»^۴.

«رسولی از خود شما به سويتان آمد که رنج‌های شما بر او سخت، و بر هدایت شما اصرار دارد و نسبت به مؤمنین رؤف و مهربان است».

۱۵ - خوش اخلاقی: محبت و مهر پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله به حدی است که قرآن مجید آن را منبعث از رحمت

پروردگار به حساب آورده می فرماید:

«فِيمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِيَتَّخِذُوا مَنَاصِبًا وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ»^۵.

«از پرتو رحمت الهی در برابر آنها، نرم (و مهربان) شدی و اگر خشن و سنگدل بودی، از اطراف تو پراکنده می شدند، بنابراین آنها را عفو کن و برای آنها طلب آمرزش نما».

۱۶ - تولی و تبری: عن رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله:

«الْحُبُّ فِي اللَّهِ فَرِيضَةٌ وَ الْبُغْضُ فِي اللَّهِ فَرِيضَةٌ»^۶.

«از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله نقل شده است دوستی در راه خدا و دشمنی در راه خدا تکلیف است».

امام صادق علیه‌السلام می فرماید:

۱. تصنیف غررالحکم: ص ۲۰۹.

۲. مجادله: ۲۲.

۳. مریم: ۹۶.

۴. توبه: ۱۲۸.

۵. آل عمران: ۱۵۹.

۶. میزان الحکمه: ج ۶، ص ۲۳۳.

«كَلَّ مَنْ لَمْ يَحِبَّ عَلَى الدِّينِ وَ لَمْ يَبْغِضْ عَلَى الدِّينِ، فَلَا دِينَ لَهُ».

«کسی که دوستی و دشمنی بر دین نداشته باشد، دین ندارد».

۱۷ - مدارا: امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«رَأْسُ السِّيَاسَةِ اسْتِعْمَالُ الرَّفْقِ»^۱.

«مهم ترین رکن سیاست به کارگیری رفق و مدارا است».

و در جایی دیگر آن حضرت می فرماید:

«تَمْرَةُ الْعَقْلِ مُدَارَاةُ النَّاسِ»^۲.

«ثمره‌ی عقل مدارا کردن با مردم است».

«مُدَارَاةُ الرَّجَالِ مِنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ»^۳.

«مدارا کردن با مردم از بهترین اعمال است».

۱۸ - درخواست عمل در حد توان: امیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرماید:

«إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تُطَاعَ فَاسْأَلْ مَا يُسْتَطَاعُ»^۴.

«اگر خواهستی تو را اطاعت کنند، چیزی که مقدور باشد، طلب کن».

۱۹ - دوری از مخالفت: حضرت علی علیه السلام می فرمایند:

«الْخِلافُ يَهْدِمُ الرَّأْيَ»^۵.

«مخالفت تصمیم گیری را نابود می کند».

۲۰ - شدت عمل در مواقع لازم: حضرت علی علیه السلام می فرمایند:

«وَ اَخْلَطِ الشَّدَّةَ بِضِعْفٍ مِنَ اللَّيْنِ وَ ارْفُقْ مَا كَانَ الرَّفْقُ اَرْفُقًا وَ اعْتَزِمْ بِالشَّدَّةِ حِينَ لَا يُغْنِي عَنْكَ إِلَّا الشَّدَّةُ»^۶.

«شدت و سخت گیری را، با کمی نرمش

درهم آمیز، در آن جا که مدارا کردن بهتر است، مدارا کن! اما آن جایی که جز با شدت

عمل، کار از پیش نمی رود، شدت را به کار بند».

۲۱ - پرهیز از جزئی نگری: امیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرمایند:

«إِنَّ رَأْيَكَ لَا يَتَّسِعُ لِكُلِّ شَيْءٍ فَفَرِّغْهُ لِلْمُهْمِ»^۷.

۱. تصنیف غررالحکم: ص ۴۲۲.

۲. میزان الحکمه: ج ۳، ص ۲۳۹.

۳. همان: ج ۳، ص ۳۴۱.

۴. تصنیف غررالحکم: ص ۳۴۱.

۵. نهج البلاغه: حکمت ۲۵۱.

۶. نهج البلاغه: نامه ۴۶.

۷. میزان الحکمه: ج ۴، ص ۴۰.

«رأی و فکر تو گنجایش همه چیز را ندارد، پس او را برای پرداختن به امور مهم آزاد گذار».

۲۲ - استفاده از فرصت‌ها: امام علی علیه‌السلام می‌فرماید:

«وَلَا تَكُلْ فُرْصَةً تُصَابُ»^۱.

«هر فرصتی باز نمی‌گردد».

در همین مورد امام حسن علیه‌السلام می‌فرماید:

«الْفُرْصَةُ سَرِيعَةُ الْقَوْتِ بَطِيئَةُ الْعُودِ»^۲.

«فرصت با سرعت از بین می‌رود و به کندی باز می‌گردد».

امام صادق علیه‌السلام از امیرالمؤمنین علیه‌السلام نقل می‌کنند:

«إِيَّاكُمْ وَالتَّسْوِيفَ فِي الْعَمَلِ بَادِرُوا بِهِ

إِذَا امْكُنْكُمْ»^۳.

«برحذر باشید از عقب انداختن کارها، هنگامی که امکان؛ کاری؛ برایتان به وجود آمد، اقدام کنید».

۲۳ - پرهیز از لجاجت: حضرت علی علیه‌السلام می‌فرماید:

«الَلَّجَاجُ يُفْسِدُ الرَّأْيَ»^۴.

«لجاجت، فکر و اندیشه انسان را فاسد می‌کند».

و باز می‌فرماید:

«لَيْسَ لِلْجُوجِ تَدْبِيرٌ»^۵.

«افراد لجوج عاقبت اندیشی ندارند».

۲۴ - کنترل و نظارت: امیرالمؤمنین علیه‌السلام در نامه‌ی خود به مالک اشتر می‌فرماید:

«سپس با فرستادن مأموران مخفی، راست‌گو و با وفا، کارهای آنان را زیر نظر بگیر، زیرا بازرسی مداوم پنهانی

سبب می‌شود که آن‌ها به امانت‌داری و مدارا کردن با زیردستان ترغیب شوند»^۶.

در این مورد امام رضا علیه‌السلام فرموده‌اند:

«پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌همواره هنگامی که لشکریان را برای جنگ اعزام می‌نمودند و به امیران اطمینان

نداشتند، فردی مورد اعتماد به همراه او می‌فرستادند که از او به آن حضرت خبر برساند»^۷.

^۱ . الحیاة: ج ۱، ص ۳۵۵.

^۲ . همان: ص ۳۵۶.

^۳ . همان: ص ۳۵۹.

^۴ . میزان الحکمة: ج ۸، ص ۴۸۴.

^۵ . همان.

^۶ . نهج البلاغة: نامه ۵۳.

^۷ . وسائل الشیعة: ج ۱۱، ص ۴۴.

۲۵ - ارزیابی نیروها: حضرت علي عليه السلام مي فرمايند:

«أَفَةُ الْأَعْمَالِ عَجْزُ الْعَمَلِ»^۱.

«آفت و بلاي کارها ناتواني کارگزاران است.»

۲۶ - تشويق نیکوکاران: از اميرالمؤمنين علي عليه السلام نقل شده است:

«هرگز نباید افراد نیکوکار و بدکار در نظرت مساوي باشند، زیرا این کار سبب مي شود که افراد نیکوکار در نیکی هایشان بي رغبت شوند و بدکاران در عمل بدشان تشويق گردند، و هرکدام از اینها را مطابق کارش پاداش ده»^۲.

۲۷ - تنبيه خطاکاران: اگر یکی از آنها دست به خیانت زد و مأموران سرّي تو متفقا چنین گزارشي را دادند، به همین مقدار از شهادت قناعت کن و او را زیر تازیانه ي کيفر بگیرد و به مقدار خیانتي که انجام داده، او را کيفر نما، سپس وي را در مقام خواري و مذلت بنشان و نشان خیانت را بر او بنه و گردن بند ننگ و تهمت را برگردنش بیفکن و او را به جامعه معرفي کن»^۳.

۲۸ - عفو و گذشت: قرآن مجید مي فرمايد:

«وَمَنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أَدْنَىٰ قُلُوبِنَا خَيْرٌ لَّكُمْ»^۴.

«از آنها کسانی هستند که پیامبر را آزار مي دهند و مي گویند او خوش باور و گوشي است بگو خوش باور بودن او به نفع شماست.»

حضرت علي عليه السلام به مالک اشتر چنین مي فرمايند:

«گاه از آنها لغزش و خطا سر مي زند، ناراحتي هايي به آنان عارض مي گردد، به دست آنان عملاً يا به طور اشتباه کارهايي انجام مي شود در اين مورد از عفو و گذشت خود آن مقدار به آنها عطا کن، که دوست داري خداوند از عفو به تو عنایت کند، زیرا تو مافوق آنها و پیشوايت مافوق تو و خداوند ما فوق کسی است که تو را زمامدار قرار داده است»^۵.

۲۹ - استفاده از تجربه: حضرت علي عليه السلام مي فرمايند:

«الْعَقْلُ عَرِيْزَةٌ يَزِيْدُ بِالْعِلْمِ بِالتَّجَارِبِ»^۶.

۱ . تصنيف غررالحكم: ص ۳۴۵.

۲ . نهج البلاغه: نامه ۵۳.

۳ . همان.

۴ . توبه: ۶۱.

۵ . نهج البلاغه: نامه ۵۳.

۶ . ميزان الحكمة: ج ۶، ص ۴۲۶.

«عقل غریزه‌ای است که با علم و تجربه زیاد می‌شود».

آن حضرت در جای دیگری می‌فرماید:

«کسی که کم‌تجربه بود فریب خورد و کسی که تجربه‌اش زیاد بود لغزش‌هایش کم گردید».

۳۰ - مشورت کردن: پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در موارد بسیاری با اصحاب مشورت نموده و نظر آن‌ها را عمل می‌نماید:

«حَقُّ عَلَى الْعَاقِلِ أَنْ يَسْتَدِيمَ الْإِسْتِشَادَ وَيَتْرُكَ الْإِسْتِبْدَادَ»^۱.

«بر عاقل حق است که همواره از دیگران راهنمایی بخواهد و استبداد را ترک کند».

۳۱ - در نظر داشتن رضایت الهی: امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام می‌فرماید:

«و هرگز خداوند را به خاطر رضایت احدی از مخلوقاتش به خشم نیاور، چرا که خداوند جای همه کس را می‌گیرد و کسی نمی‌تواند جای خداوند را بگیرد»^۲.

۳۲ - عدالت داشتن: امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام می‌فرماید:

«مَنْ عَدَلَ نَفَذَ حُكْمَهُ»^۳.

«کسی که عادل باشد، حکمش نفوذ خواهد کرد».

۳۳ - رسیدگی به مشکلات: رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌فرماید:

«همانا خداوند بندگان را در مورد آبرویشان مورد سؤال قرار می‌دهد، همان‌گونه که در مورد اموالشان سؤال می‌کند و می‌فرماید: ای بنده‌ی من! به تو نعمت آبرو دادم، پس آیا با این آبرو مظلومی را کمک کردی؟ و به فریاد غمگینی رسیدی؟»^۴.

۳۴ - دوری از خاننین: امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام می‌فرماید:

«مَنْ خَانَهُ وَزِيرُهُ فَسَدَ تَدْبِيرُهُ»^۵.

«هیچ‌گاه خود را در زمانی طولانی از رعیت پنهان مدار! چرا که دور بودن زمامداران از چشم رعایا، موجب نوعی محدودیت و بی‌اطلاعی نسبت به امور مملکت است، و این چهره پنهان داشتن زمامداران، آگاهی آن‌ها را از مسائل نهایی قطع می‌کند. در نتیجه بزرگ در نزد آنان کوچک، و کوچک بزرگ و کار نیک زشت و کار بد خوب و حق با باطل آمیخته می‌شود. اما اگر

۱. تصنیف غررالحکم: ص ۵۵.

۲. نهج البلاغه: نامه ۲۷.

۳. تصنیف غررالحکم: ص ۳۴۰.

۴. میزان الحکمة: ج ۲، ص ۱۹۵.

۵. تصنیف غررالحکم: ص ۳۴۵.

مدیر به شکلی دوستانه و مهرآمیز به محل کار افراد رفته، آن‌ها را جمع کند و ساعتی با آن‌ها نشسته، حرف‌ها و سخنان‌شان را بشنود، به حدی در روحیه کارکنان تأثیر مثبت می‌گذارد و دوستی و صمیمیت بین آن‌ها حاکم می‌کند که قابل توصیف نیست»^۱.

اصلاح از دیدگاه امام خمینی قدس سره

خدمت‌گذاری و مردمی بودن: حاکم باید مردمی باشد، خودتان را حاکم مردم ندانید، خدمت‌گذار بدانید. تعهد به موازین و معیارهای اسلامی: باید مجریان امور در هر کجا هستند متعهد به اسلام باشند. رسیدگی به امر متخلفین: در رسیدگی به امر متخلفین باید با کمال جدیت و قاطعیت عمل شود. رعایت نظم و سلسله مراتب: امر خداست که باید نظم و سلسله مراتب را رعایت کنید. تواضع در مقابل مردم: وقتی قدرت دست‌تان آمد بیشتر مواظب باشید که متواضع باشید. عدم تضعیف یکدیگر: کارشکنی و تضعیف یکدیگر موجب انحطاط و سقوط می‌شود. پرهیز از قدرت طلبی: قدرت‌طلبی انسان را در دنیا و آخرت به تباهی می‌کشاند. خضوع در مقابل قانون: عمل نکردن به قانون خدا خلاف تعهد اسلامی است. ارزش برای مردم: ما رهین منت این توده‌های بزرگوار و ایثارگر هستیم. تزکیه: تزکیه نفس ضرورت زمامداری و تزکیه عامل طاغوت‌زدایی است. رفتارهای اسلامی با زیردستان: جفای به زیر دست استکبار است. رعایت عدالت: پاسدار عدالت باید خودش دارای عدالت باشد. ساده زیستی: پیغمبر صلی‌الله‌علیه‌وآله وقتی که از دنیا رفت هیچ چیز نداشت. اعتماد به نفس: تزلزل در تصمیم، کارها را شکست می‌دهد. انجام تکلیف: همه ما مأمور به ادای تکلیف هستیم. تقوی: تقوی برای مسئولین لازم است. انتقادپذیری: انتقاد برای اصلاح امور لازم است. ارانه کار به مردم: خدمت‌تان را به مردم بگویید. حکومت بر قلوب: فتح قلوب بالاتر از فتح کشورها است. صبر و استقامت: استقامت در کارها در رأس امور است. حفظ آبروی نظام: حفظ حیثیت نظام به شماها بسته است. اهمیت به بیت‌المال: بیت‌المال مسلمین را بزرگ بشمارید. حفظ وحدت: اختلاف سلیقه خوب است ولی دشمنی نباید باشد.

^۱. نهج البلاغه: نامه ۵۳.

پرهیز از کم‌کاری: اجرت کسانی که کم کاری می‌کنند حرام است.
خوش برخوردی: با خوش رویی و احترام کار مردم را انجام دهید.
جلب رضای الهی: باید تمام هم خود را برای رضای خدا به کار گرفت.
اشاعه معنویت: تا معنویات محفوظ است جمهوری اسلامی محفوظ است.
اعتراف به اشتباه: اگر در مسئله‌ای اشتباه کردید صریحاً بگویید اشتباه کردیم.
حسن انجام وظیفه: بهترین مأمور کسی است که مأموریت خودش را خوب عمل کند.
ایمان: مملکت ما نیاز به انسان مؤمن دارد، کسانی که ایمان ندارند نمی‌توانند به مردم خدمت کنند.

اصح از دیدگاه مقام معظم رهبری^۱

مقام معظم رهبری با الگوبرداری از رهبری حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله وپیژگی‌های اصلح را این چنین بیان می‌فرماید:

ارزش‌گرا در رفتار و گفتار: یک مسئول باید سعی کند در رفتار و گفتار خود ارزش‌ها را ملاک عمل قرار دهد.

رعایت پیمان در همه حال با تمام افراد: وفاداری به پیمان‌ها باعث جلب اعتماد مردم و عمل به دستور شرع مقدس است.

تدبیر در اداره امور: یک مسئول باید سعی کند در امور خود تدبیر نماید تا با سامان دادن به امور به اهداف تعیین شده دست یابد.

سرعت در عمل: یک مسئول باید سعی کند تا در عمل خود سرعت داشته تا از فرصت‌ها استفاده لازم را ببرد.
درست عمل کردن: یک مسئول باید سعی کند مسئولیت محوله خود را به درستی انجام داده و خود را از هرگونه ضعف و کاستی نگه دارد.

اثرگذاری با عمل: یک مسئول باید سعی کند به گونه‌ای عمل کند که دیگران از او تأثیر بپذیرند و به حرف اکتفا نکنند.

صداقت در عمل و گفتار با خودی‌ها: مسئول باید با افراد خودی از روی صداقت و صراحت برخورد نماید.
حضور فیزیکی در امور: یک مسئول باید خود عملاً در جریان امور قرار بگیرد و از نزدیک با مسائل آشنا باشد.
سیاست با دشمنان: یک مسئول باید با افراد غیر خودی و دشمنان با سیاست رفتار کرده و از حماقت دوری کند.
مدارا با افراد در موارد لازم: یک مسئول باید سعی کند در مواردی که لازم می‌آید با افراد مدارا نماید زیرا در غیر این صورت نمی‌تواند مشارکت داشته و کارها را به سامان برساند.

محکم کردن ارتباط با خداوند متعال: مسئول باید در عین قاطعیت در عمل، بر خداوند متعال توکل و تضرع داشته

^۱. حدیث ولایت.

باشد.

استفاده از نیروهای مادی و معنوی در مبارزات: یک مسئول باید سعی کند در مبارزات خود از تمام نیروها از مادی و معنوی بهره‌گیری کرده تا بتواند بر دشمن فائق آید.

دوری از ترس و تردید در مبارزات: یک مسئول باید سعی کند در مبارزات خود تردید نکرده ترس را از خود دور نماید.

پناهگاه نیروهای خود در سختی‌ها: یک مسئول باید سعی کند در سختی‌هایی که پیش می‌آید پناه‌گاهی برای نیروهای خود باشد تا به این وسیله آن‌ها نیز مقاوم گشته و به وظایف خود به خوبی عمل نمایند.

الگو بودن در کارها: مسئول باید در تمام کارها برای نیروها و زیردستان خود به عنوان یک الگو مطرح باشد. شاداب بودن: مسئول باید در تعاملات و برخوردهای اجتماعی خود شاداب بوده و از خمودگی دوری گزیند. وجود محبت و اعتقاد در بین مردم: مسئول باید به گونه‌ای عمل نماید که مردم دوست‌دار او بوده و به او اعتقاد داشته باشند تا همیشه از پشتوانه مردمی برخوردار باشد.

ادای حق زیردستان: یک مسئول باید سعی کند حقوق زیردستان خود را ادا کرده و این کار را بر خود وظیفه شرعی و الهی بداند.

جهت‌دار عمل کردن: یک مسئول باید سعی کند به تمام اعمال و رفتار و گفتار خود جهت الهی بدهد و باید قیامش قیام الله باشد.

محور وحدت بودن: یک مسئول باید سعی کند از هرگونه گرایش به جناح یا گروه خاصی دور بوده و محور وحدت دیگران قرار گیرد.

برنامه‌ریزی در انجام امور: یک مسئول باید سعی کند در انجام امور خود برنامه‌ریزی داشته و از هرگونه هرج و مرج جلوگیری نماید، تا بتواند به اهداف تعیین شده دست یابد.

حراست از انحراف برنامه‌ها: یک مسئول باید سعی کند

بر برنامه‌های انجام شده برای دست‌یابی به اهداف تعیین شده نظارت و کنترل داشته باشد تا به موقع از هرگونه انحرافی جلوگیری نماید.

روحیه سازندگی: یک مسئول باید سعی کند روحیه سازندگی را در خود هرچه بیشتر پرورش داده تا هر روز پیشرفت کرده و موفقیت‌های بیشتری کسب نماید.

تداوم در انجام برنامه‌ها: مسئول باید در انجام برنامه‌هایش تداوم داشته باشد زیرا کار مقطعی اگرچه با ارزش باشد کارایی نخواهد داشت.

داشتن علم و دانش و تخصص: یک مسئول باید سعی کند نسبت به مسئولیتی که به او محول می‌شود، علم و آگاهی لازم را داشته باشد. تا کارها را به صورت تخصصی به انجام رساند.

روحیه خدمت‌گذاری: مسئول باید دارای روحیه خدمت‌گذاری بوده و خود را وقف مردم کند و این باید شعار

همیشه مسئولین باشد.

انتخاب اصلح در فضای سالم تبلیغاتی

از جمله مسائل بسیار مهمی که باید مورد توجه قرار گیرد مسئله تبلیغات و نحوه آن در انتخابات است که باید با روشی اسلامی و انسانی انجام پذیرد. هدف اسلام در مسئله حکومت، حاکمیت یافتن صالحان است و مهم‌ترین وظیفه‌ای که در این رابطه امت اسلامی برعهده دارد «انتخاب اصلح» می‌باشد. بنابراین تبلیغات انتخاباتی باید به نحوی انجام پذیرد که نیروهای کاردان و مؤمن جذب صحنه‌ی انتخابات شده و مردم با دقت کافی بتوانند اصلح را تشخیص و انتخاب کنند.

معمولاً احزاب سیاسی در انتخابات، افرادی را به‌عنوان کاندیدای مورد اعتماد معرفی می‌کنند و برای آن‌ها تبلیغ می‌نمایند ولیکن در جامعه اسلامی این‌طور به نظر می‌رسد که احزاب باید در معرفی کاندیداها صرفاً صلاحیت فرد را در نظر بگیرند و اگر وابستگی او به حزب یا گروه در نظر باشد و او را به علت این وابستگی تبلیغ نمایند، و انتخاب کنند در صورتی که رقیب او که این وابستگی را نداشته و شایسته‌تر باشد، این عمل از مرز عدالت اسلامی خارج شده است، همانند همان شیوه حزب‌بازی غرب و تبلیغات به شیوه‌هایی که در غرب معمول است به این صورت که غالباً حقیقت را با شعارها و جوسازی‌ها سرپوش می‌گذارند و افراد با نفوذ که زر و زور بیشتری دارند، انتخاب می‌شوند.

بهترین نوع تبلیغات این است که مراکز یا ستادهایی از افراد بی‌طرف تشکیل و شرایط برابر و سالمی را برای معرفی هرچه بیشتر کاندیداها فراهم نمایند تا آن‌ها نیز با ارائه دیدگاه‌های خود در خصوص اداره جامعه، مردم را با افکار و اندیشه‌های خود آگاه سازند و یا این که همان مراکز یا مراکزی که مسئولیت و شایستگی نظارت دارند تبلیغات کاندیداها را کنترل نموده و در صورت تخلف آن‌ها را از شمار نامزدهای انتخاباتی حذف نمایند. و هم چنین خود کاندیداها نیز باید از هرگونه عمل غیراخلاقی و انسانی مثل از بین بردن تبلیغات دیگران، به‌کارگیری افراد ذی‌نفوذ، استفاده از ابزارهای جذاب پر هزینه، به‌کارگیری تاکتیک‌های روان‌شناسی و تقلب و... خودداری نموده و در شرایط سالم به معرفی و دیدگاه‌ها و نظرات خود بپردازند.

منابع

- ۱- جنگ رواني، دانشگاه امام حسين عليه السلام.
- ۲- جامعه شناسي جنگ، هوشنگ.
- ۳- جنگ رواني، دفتر مرکز جهاد دانشگاهي، وي الف ي ب ي.
- ۴- اثر تبليغات بر احساسات، مهدي شهشهاني.
- ۵- تبليغات سياسي، هرمز مهرداد.
- ۶- روان شناسي محيط، شهناز مرتضوي.
- ۷- تبليغات و مردم، حسن قباد.
- ۸- روان شناسي اجتماعي، محمدعلي كاردان.
- ۹- روان شناسي نظامي، سيد حسين سليمي.
- ۱۰- هنر جنگ، حسن حبيبي.
- ۱۱- مباني تبليغ، محمد حسن زورق.
- ۱۲- تبليغات و جنگ رواني، حسين حسيني.
- ۱۳- روان شناسي تبليغات، حميد رضا حاتمي.
- ۱۴- مقالات در مطبوعات روزنامه جمهوري اسلامي، احمد رضا حيدري.
- ۱۵- امپرياليسم تبليغ يا تبليغات بين الملل، محمد سپهري.